

Пам'ятайте
про
Україну!СВОБОДА
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИКСВОБОДА
UKRAINIAN DAILYРеклація і Адміністрація:
"Свобода", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Нью-Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Нью-Йорку (212) 227-5250

PIK LXXXVII. Ч. 252.

ДЖЕРЗІ СІТІ ІНЮОРК, СЕРЕДА, 3-ГО ГРУДНЯ 1980

ЦЕНТІВ 25 CENTS

WEDNESDAY, DECEMBER 3, 1980

No. 252. VOL. LXXXVII.

ВІДБУВСЯ СИНОД УКЦЕРКВИ

Рим, Італія. — Тут, у вівторок, 25-го листопада, почався Синод єпископів Української Католицької Церкви, що його скликав Патріарх Йосиф, за згодою і благословенням Папи.

Інавгурація Синоду відбулася 25-го листопада о годині 10-й Мольбеном для призначення Святого Духа; його відслужили з Патріархом Йосифом усі присутні єпископи при престолі св. Василя Великого перед мошами св. Священномученика Йосафата у базиліці св. Петра.

По Мольбні єпископи на чолі з Патріархом-Кардиналом зійшлися у Ватикані в залі, що зветься "Тесте Ротте", щоб зразу почати свої синодальні праці і наради. Першим їхнім завданням є вибори трьох кандидатів на вакантні єпископські призначення: для Філадельфійської митрополії і Чикагської в Америці, а також і кілька інших призначень. Імена вибраних кандидатів, три для кожного єпископського призначення, будуть передані Папі і він вибере з них одного в кожному термі. Тому що ідеться про призначення єпископів поза територію України, Папі належить остаточний вибір.

Синод мав працювати над кількома важливими питаннями життя української Церкви, між якими мали бути справи: Церква в Україні, літургичне питання, духовні покликання, місія в українській Церкві, підготовка до Ювілею 1000-ліття Хрещення Русі, України й інших.

В нарадах мав брати участь від Апостольської Столиці Кардинал Владислав Рубін — Префект Конгрегації для Східних Церков.

В Синоді мали брати участь єпископи: Патріарх Йосиф, Архiepіскоп-коадьютор Мирослав Любачівський, Митрополит Максим Германюк і Єпископи: Ніл Саварин, Ісидор Борсевич, Андрей Роборечий, Іван Прашко, Платон

Корнилий, Володимир Маланчук, Андрей Сапелак, Августин Горняк, Іоаким Сегеді, Василь Лостен, Ефрем Кривий, Мирослав Марусин, Еронім Химій, Дмитро Грещук.

У працях Синоду мали брати участь як експерти і дорадники: о. протоархимандрит Ісидор Патрило, ЧСВВ; о. архим. Іван Хома — від канцелярії Патріарха; о. архим. Любомир Гузар, студит; о. архим. Віктор Поспільний, о. протоігумен Редemptористів Михайло Гринчишин.

Папа Іван Павло II, який виявив добре знання проблем Української Католицької Церкви, листом з 5-го лютого 1980 року хотів сконсолідувати організацію української Церкви у вільному світі і об'єднати її біля Глави Блаженнішого Йосифа, який змушений проживати поза межами своєї батьківщини. Папа Іван Павло II погодився на скликання українських католицьких синодів для виборів кандидатів на вакантні призначення і для погодження різних справ життя Церкви.

Синод мав тривати один тиждень і закінчитися аудієнцією у Папи Івана Павла II.

Подасмо витяги з промови Патріарха-Кардинала, яку він вголосив на відкриття Синоду в базиліці св. Петра:

"Святим Мольбеном наших предків, Мольбеном пініе призначення Святого Духа, пред началом Церковного Собора" виконує великий акт, що його християнська душа сповни-ти може: приписом Святого Духа, щоб прийшов до нас, поселився в нас, просвітив нас у великому ділі, що його — ми, українські єпископи в Україні і з усього світу, перед Богом, перед Святішим Отцем-Петром, перед нашою стражданою Церквою, перед нашим поневом

(Закінчення на стор. 3)

Появився новий твір Ганни Черинь

Джерзі Сіті, Н.Дж. — Цього року з друкарні "Кі-Іа" в Торонто вийшла 253-сторінкова книжка, роман у віршах, п.з. "Слова", автором якої є відома поетеса і репортерка Ганна Черинь. Ця книжка появилася на складом автора; обкладинка у виконанні — артиста-малювача Вадима Добровіжова.

Д-р Дмитро Шогрин, у передмові до книжки п.з. "Силою письма мислення", нескесливши біографію письменниці, аналізує окремі періоди її життя і творчості поетеси. Вкінці д-р Шогрин зупиняється на останньому її творі п.з. "Слова", передаючи коротко її зміст, де на канві різних подій — Друга світова війна та Воркута — виступають головні герої цього віршованого роману — поет Мікола і співачка Галія, де висвітлюються одностороннє значення Слова, накреслюється шлях боротьби за державність. Твір написаний легко, емоційно й динамічно, не втомлює, але наснажує читача й сповнює його вірою в світле майбутнє нації", — пише д-р Шогрин.

Крім нововиданої книжки за Ганною Черинь — багатий літературний шлях (1949-1979), який позначався такими її збірками поезій, як: "Сресcendo", "Чорнозем", "Вагонетки", "Травневі мрії", "Небесні вірші": поезії і поема — "Добро і зло". Г. Черинь написала також ще репортажі п.з. "Ідмо зі мнєю", збірку гуморесок "Хитра макітра", оперету для молоді — "Поїзд щастя", музика композитора Василя Шута, як рівнож текст до 10-ти дитячих пісень до музики цього ж композитора. Г. Черинь знала й з творчос-

(Закінчення на стор. 3)

ДОПОВІДЬ ПРОФ. Д-РА П. ГРИЦАКА

Нью-Йорк, Н.Й. — В суботу, 6-го грудня ц.р., о год. 2-й по полудні тут в Українському Інституті Америки, при 2 Схід 79-та вулиця, проф. д-р Петро Грицак, дійсний член Математично-фізичної Секції НТШ, вголосив доповідь на тему: "Вплив двоїстої вулгари на світовий клімат".

АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР О. ТАРНАВСЬКОГО В ЛМКЛЮБІ

Нью-Йорк, Н.Й. — Із Літературно-Мистецького Клубу повідомляють, що з нагоди появи нової збірки новел і нарисів п.з. "Каміні ступені" письменника Остапа Тарнавського, Об'єднання Українських Письменників "Слово" та ЛМКЛЮБ спільно влаштовують йому авторський вечір, що відбудеться у п'ятницю, 5-го грудня ц.р., о год. 7-й вечора, тут у приміщенні цього Клубу, при 136 Друга авеню.

Твори з цієї збірки прочитавши автори і актори українських театрів Роман Тимчук і Степан Крижанівський. Слово про автора скаже проф. Григорій Костюк.

У вокальному інтермедіо — виступ концертної співачки Л. Мацюк-Грицай при фортепіановому супроводі Марти Махай.

Москва продовжує боротьбу з науковцями

Москва. — Московські державні органи і поліція не лише й надалі не допускають до відбуття приватної наукової зустрічі науковців, усунених з різних постів, але й посилює переслідування їх. Мешкання Брайловських, де така наукова конференція мала б відбутися, оточили міліціонери й КГБ-істи й не допускають нікого до нього. Так само заборонений доступ закордонним журналістам під претекстом переведення в будинку санітарних заходів, що, як стверджено, не відповідає правді.

Група учених, які планували відбутися приватно зустріч і конференцію, складаються з таких, яких усунули з роботи після того, як вони зтоломили бажання виїхати до Ізраїля. Одночасно з тим не дається їм змоги виїхати. З огляду на те, що деякі з тих науковців уже декілька років без праці й не мають доступу до лабораторій та наукових кабінетів, вони є загрожені відставанням від постійних наукових здобутків. Саме тому вони хотять від-

бути зустрічі, щоб могли приватно переводити наукові дискусії.

Серед науковців, яких московські органи безпеки не допустили до мешкання Брайловських, були деякі світові слави вчені, як наприклад Юрій Гольфанд, спеціаліст гравітації і автор нових формулювань в ділянці принципів симетрії, та Соломон Альбер, аналітик математичних систем. Всі вони не допущені до квартири Брайловських під загрозою арешту. Власник квартири Віктор Брайловський арештований два тижні тому й далі перебуває в тюрмі Бутирки під закладом, наклепів на совєтську державу та її систему публічного ладу". Ірина Брайловська, дружина арештованого, намагалася довести можливість відбутися конференції в її приміщенні, але безуспішно.

Згадані конференції відбулися собі велике ім'я в світі, на них попередніми роками перебували вчені з різних країн світу і власне вони засвідчили їх високий рівень.

У світі

ТЕРОРИСТИ В ІЗРАЇЛІ ОБСТРІЛЯЛИ З КУЛЕМЕТІВ шкільний автобус, повний дітей. Автобус відвозив дітей зі школи після закінчення науки з міста Наблос до села Кадумім. Терористи заховавши неподалеку по дорозі, обстріляли його. Поліція, який охороняв автобус, відповів вогнем і в терористів його поранено. З дітей терористи нікого не поранили, бо під успішним вогнем охоронника вони мусили відступити. Зате шкільні розбиті вікон автобуса легко поранило деяких дітей.

СЕРЕД ВІЛЬНОЛЮБНИХ ТЕЧІЙ У ПОЛЬЩІ велику роль грали завжди студенти й студентські організації. Проти них дуже часто виступали поліційні органи, а для тривалої боротьби з ними партія організувала бойові, складені з оплачуваних державою хуліганів, які нападвали на поодиноких студентів і на їхні домівки. Тепер у слід за робітниками, які добилися права організувати незалежні профспілки, студенти вимогли від ректора Варшавського університету права організувати своє незалежне від державних організацій студентське об'єднання.

У РАЙОНІ В ПІВДЕННІ ІТАЛІЇ, ЗРУЙНОВАНОМУ великим землетрусом, далі шукають вбитих. Досі число жертв переступило три тисячі. В розшуках і очищувальних роботах беруть участь рятувальні команди з різних країн. Так само, згідно з прийнятими в світі звичаями, в усьому світі переводяться збірні на допомогу пораненим і потерпілим. Комуністична партія Італії, яка також вислала свої рятувальні дружини, тепер намагається використати це політично. Вона з одного боку розкреслює свою участь у рятувальній акції, а з другого — звинувачує уряд у зловикористі, неактивності та в різних занедбаннях, висуваючи вимогу, щоб усунути уряд.

У ФРАНЦІЇ ПЕРЕВЕДЕНО ДОДАТКОВІ вибори в семи виборчих округах. У всіх випадках партії, які підтримують теперішнього президента Валері Жіскар д'Естена, програли. З огляду на те, що це останні вибори перед виборами президента Франції, які відбудуться в квітні наступного року, цим додатковим виборам надають особливого значення. У зв'язку з недавніми виборами президента публічна опінія в Франції занепокоєна вістками про непорозуміння між президентом і його прем'єром Реймондом Барр та зростаючим незадоволенням з приводу господарського погіршення. Однак ці невгоди для теперішнього президента зрівноважені великою мірою корисними для нього умовами у відношенні до контркандидатів. Насамперед немає тієї загрози, яка була при попередніх виборах, щоб соціалісти й комуністи створили один виборчий блок, який тоді комуністи в останньому моменті перед виборами зрівняли. Тепер обидві партії висувають своїх кандидатів заздалегідь і ведуть шораз завітшу кампанію за них. Так само не бракує й інших кандидатів. Таким чином голоси проти Жіскара д'Естена будуть поділені.

УСУНЕННЯ ОДНОЇ З КОМУНІСТИЧНИХ груп при допомозі СССР і в'єтнамської армії комуністичний уряд Пол Пота в Камбоджі зложив заяву про відкинення у майбутньому класових марксистських позицій. Так само Пол Пот, скомпрометований жорстокістю свого попереднього режиму, зрікся керівної ролі на майбутнє й залишився тільки на керівному пості партизанської армії, що продовжує боротьбу з в'єтнамськими військами та їх місцевими співниками. Сінг Сари, віцепрем'єр повідомив про це офіційно, перебуваючи у Якарті, Індонезія, де він організував допомогу для дальшої боротьби з в'єтнамськими окупантами.

ІТАЛІЙСЬКА ДЕРЖАВНА ПРОКУРАТУРА виготовила акт обвинувачення 19 членам Червоної бригади, у якому закидає їм безпосередню і дальшу співучасть у північній вбивстві колишнього прем'єра італійського уряду та лідера партії італійських християнських демократів Альдо Моро. Головного організатора того замаху не скоплено дотепер. Був ним 34-річний електронічний техник Маріо Моретті, якого пошукують усі поліції в світі. Головними обвинуваченими є 30-річна Адріана Фаранда і 31-річний Валеріо Моруччі, яких поліція арештувала у їхньому засекреченому римському мешканні. При них знайдено машини пістолів, що нею вбив Альдо Моро та яку вживано у деяких інших вбивствах Червоної бригади. Фаранда і Моруччі брали участь в обидвох акціях: приванні Альдо Моро й опісля в його вбивстві. В часі привання Моро вони також були учасниками вбивства п'яти його охоронників.

ВАШІНГТОН ОЧІКУЄ ВІДПОВІДІ З ТЕГРАНУ

Вашінгтон. — Американська делегація, очолена заступником державного секретаря Едмундом Маскі, Арнолдом Рейфеллом, та спеціальним радником Кристофера Даглес Дворкін, накінець французький перекладач. Ціла делегація мала конференцію з президентом Джиммі Картером в неділю в Кемп Дейвіді перед своїм відлетом до Альжиру, а так само отримала докладні вказівки від державного секретаря Маскі.

Керівник і відповідальний за дальший розвиток справи закладників в Ірані Бегзат Набаві потвердив інформацію про "переламу" студентами закладників державним чиновником, яке, однак, ще не закінчене. Він дав інтерв'ю теґранській газеті "Етелат", в якому представив ще неясну постанову іранського уряду в тій справі. Прем'єр іранського уряду Мохаммед Алі Раджаї, який дотепер висловлювався в справі закладників у скрайньому войовничому тоні, тепер заявив: "Я хочу запевнити американський нарід, що закладники є в знаменитому здоров'ю і немає ніяких підстав ними турбуватися". Іранці й далі формально обстоюють, що американський уряд мусить повністю і задовільно відповісти їм на всі чотири вимоги.

Сирія запроваджує режим терору

Дамаск, Сирія. — Після недавнього підписання договору "співпраці" з Совєтським Союзом, такі договори задувані Москвою як перший ступінь і база для підкорення їй, сирійський уряд президента Гафеза аль-Ассад почав методично впроваджувати випробувані більшовицькими методами терору й насильства. В цьому допомагають йому численні совєтські дорадники й інструктори, яких шораз більше в урядах, установах, а найбільше в поліції та в органах безпеки і війську Сирії.

Коли президент аль-Ассад перебрав керівання Сирією десять років тому, він почав запроваджувати нові методи державного правління й лібералізувати відносини, які до того часу були дуже важкі. Завдяки цьому йому у великій мірі пощастило піднести країну під багаторою оглядами, а в першу чергу господарським і прихилити населення до режиму, значні частини якого були передтим комплетно відчужені від держави. Все ж таки Ассадові не вдалося прихилити ісламських фанатиків з Мусульманського братерства члени якого діють таємно та послугують терором. Власне вони доконали декілька терористичних на-

падів, які закінчилися численними вбитими.

Зближення Ассадів з Совєтським Союзом, яке мало місце вже відвожого часу, відбилося на розвитку подій у нутрі Сирії. Уряд Ассадів почав шораз рідше склоноватися наліво, преса й урядові чиновники заговорили про "соціалізм" у Сирії, а в дійсності почали типові совєтські порядки. Ассад походить з малої секти алявітів, до якої належить не більше 12 відсотків населення Сирії. З тієї секти він почав майже виключно добирати старшинський корпус в армії та керівні кадри в державній системі. За порадою та інструкціями совєтських "спеців" почалося організування служби безпеки, молодечих дружинників, яким давано шораз більше права аж до того, що вони мають право арештувати громадян, а навіть судити. Почалася переслідування й терор, який відштовхував широкі верстви населення. Тоді крайні елементи почали арештувати людей, закладаючи їм зв'язки з урядами Іраку й Ірану, потім з християнськими збройними силами в Лівані, накінець з Ізраїлем і ЗСА. А після договору "співпраці" з Москвою почались більшовицькі методи взагалі.

В Америці

ВЕРНОН ДЖОРДАН, ПРЕЗИДЕНТ Крайової міської ліги і видатний неґритянський активіст за громадянські права, заявив, що він радше дав би новообраному президенту Роналду Рєґену час до пороблення певних коректив у практичній політиці після перебрання ним влади в січні 1981 року, замість атакувати його вже сьогодні, коли він ще немає жадного відношення до потягень Вашингтону.

АМЕРИКАНСЬКІ СПЕЦІАЛІСТИ висловили думку, що нові поклади природного газу, які були знайдені у процесі шукання за покладами нафти в ЗСА, можуть бути частинною альтернативною розв'язкою енергетичної кризи, яка вже розпочинається у зв'язку з війною на Близькому Сході між Іраном і Іраком, головними продуцентами і експортерами нафти. Урядові агентства у зв'язку з тим рекомендують, щоб індустрія, а також приватні споживачі прямо переклучувалися на ужиття природного газу, замість оливи.

ЕДВІН МІЗ, НАЙБІЛЬШИЙ ДОРАДНИК новообраного президента Роналда Рєґена і голова комісії, яка займається перебранням влади, заявив, що розмови між Вашингтоном і Москвою у справі обмеження стратегічної нуклеарної зброї (САЛТ II) можуть розпочатися вже кілька тижнів після інавгурації Рєґена, яка, як відомо, відбудеться 20-го січня 1981 року. Запитаний кореспондентом про місію сенатора Чарлса Г. Персі в Москві і його заяву про нові американсько-совєтські переговори, Міз підтвердив, що сен. Персі перед своїм від'їздом до Москви розмовляв з новообраним президентом і устійнював з ним "певні справи".

УКРАЇНЦІ ПЕРЕВЕЛИ РЯД АКЦІЙ В МАДРИДІ

Мадрид — Нью-Йорк. (Р. Купчинський). — Впродовж тижня у Мадриді відбувалися різні акції, пов'язані з Конференцією у справах безпеки і співпраці в Європі, т. зв. Гельсінкською конференцією. У цих акціях головну роль відігравали закордонний представник Української Гельсінкської групи ген. Петро Григоренко та представник на Європу Леонід Плюш.

У тижні від 10-го до 15-го листопада відбувалися пресові конференції, "паралельна конференція", окремі інтерв'ю з пресою та зустрічі з делегатами до офіційної наради. В тому тижні акції організував американський громадський Ад Гок Комітет для Мадридської наради. Комітет Ад Гок був створений влітку 1980 року за ініціативою американських профспілок АФЛ-КІО, "Фрідом Гавз" (Дім Свободи) та Комітету оборони совєтських політичних в'язнів. До Комітету Ад Гок увійшли такі люди: французький філософ Реймонд Арон, американський письменник Сол Беллов, композитор Леонард Бернстін, громадський діяч Лео Черн, югославський письменник-дисидент Мілован Джілас, колишній, посол ЗСА Артур Голдберг, голова АФЛ-КІО Лейн Кіркланд, польський філософ Лешек Коляковскі, сенатор Даніел Мюніґен, проф. Річард Пайпс, редактор Норман Подгорен, колишній секретар оборони ЗСА Доналд Рамсфелд та інші.

Від Закордонного представництва Української Гельсінкської групи увійшли в Комітет Ад Гок Петро Григоренко, Надія Світлична та Леонід Плюш. До організаційного Комітету Ад Гок увійшли від Комітету оборони совєтських політичних в'язнів Адріан Каратницький та Роман Купчинський.

Бенефіс Павла Плішки переставлений на 14-го грудня

Павло Плішка в товаристві Марти Федорів (зліва) і ади. Христини Гавриляк-Желехівської в редакції "Свободи" після розмов з головним передсідником д-ром Іваном Філомом і головним секретарем Володимиром Соханом.

Джерзі Сіті, Н.Дж. — Павло Плішка, світової слави бас-баритон Метрополітальної опери в Нью-Йорку, відвідав у середу, 26-го листопада Головного Канцелярія УНСоюзу і в-во "Свобода", повідомляючи, що прийняття бенефісу на Український Культурно-Освітній Центр у Філадельфії переложений з неділі, 7-го грудня, на неділю, 14-го грудня. Початок о год. 3-й по полудні в домі д-ра Ігори і Марти Федорів, 4457 Гайленд Крт., Аллентаун, Па.

Переставлення прийняття бенефісу зумовлене різними комплікаціями у наслідок страйку у Метрополі-

Перша успішна акція Комітету Ад Гок у Мадриді відбулася 11-го листопада в 5-й год. по полудні в залі готелю Євробіндінг. Там у присутності понад 100 кореспондентів світової преси відбулася пресова конференція для представників Гельсінкських груп з СССР та східної Європи. В конференції брали участь наступні доповідачі: П. Григоренко від української групи, Людмила Алексєєва від Московської групи, Томас Венслова від Литовської групи, Амбурян Холгатаян від вірменської групи. Від поляків виступала Варвара Торунчик, яка представляла КОР-КСС. У залі також були: Володимир Буковський, Едвард Кузнєцов, Александр Гінзбург, Леонід Плюш, Ніна Строката-Кавранська та Валентин Мороз.

Виступ П. Григоренки

Предсідник наради дав слово П. Григоренкові: "Вже більше як два місяці ми є свідками того, як совєтська делегація веде затяжну боротьбу навколо порядку наради у Мадриді. Сюгодні доля Мадридської конференції вирішити у повтір."

СССР згадає тільки ті факти, які корисні для нього. ТАСС настоює на тому, щоб Гельсінкський акт потвердив кордонні після війни, і що ці кордонні є непорушні.

Але совєти відмовляються говорити про права людини. Гельсінкський принцип про національні права і право кожної нації вирішувати власний соціальний, економічний, політичний і культурний розвиток — СССР вважає злочинним.

Тому спротив в неросійських національних рес-

(Закінчення на стор. 3)

У СПРАВІ РІЗДВЯНОСВЯТОЧНИХ МАТЕРІАЛІВ Матеріали до Різдвяно-святкових чисел "Свободи" редакційного порядку, як теж святкові побажання і оголошення, редакція і адміністрація "Свободи" приймають тільки до 10-го грудня 1980 року (до числа за новим календарем), та до 20-го грудня 1980 року (до числа за старим календарем). Всі читачі проситимуться додержуватися цих речень. — Ред.

СВОБОДА

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper (SECD 530-420) published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918

Статті і дописи, підписані авторами, не несуть відповідальності за зміст. Редакція не несе відповідальності за зміст дописів, наданих на вільних умовах. Редакція не несе відповідальності за зміст дописів, наданих на вільних умовах. Редакція не несе відповідальності за зміст дописів, наданих на вільних умовах.

Передплата: на рік — \$30.00, на півроку — \$16.00, на 3 місяці — \$9.00. Для членів УНАОу 65% м.с. За кожну зміну адреси — \$0.50. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Світ шанує тільки єдність

Одним з найперших актів новообраного президента Рональда Регена, ще за урядування президента Джиммі Картера, було запрошення трьох видатних демократичних діячів-сенаторів Генрі Джексона і Річарда Стона та видатного Вашингтонського адвоката Едварда Беннета, щоб вони стали членами Дорадчої ради в справах закордонної політики. Так само, як Реген вивіряв на свого заступника Джорджа Буша, члена поміркованого крила Республіканської партії, який у різних справах має інші погляди від Регена, — наприклад, — у справі проєктованого конституційного додатку про рівність жіночих прав, чи у підході до взаємин з Пекіном і Тайванем, — з метою об'єднати всередині Республіканську партію, так само він заявляв ще під час виборчої кампанії, що закордонна політика мусить мати підтримку обох американських партій, бо тільки тоді світ буде ту політику брати поважно.

Країна, в якій нема гармонії між існуючими партійно-політичними силами і де тому раз-у-раз існують конфлікти, що доводять до урядових криз, така країна не має тієї пошани, того міжнародного авторитету, які потрібні, щоб грати в міжнародному світі поважну роль. Тому й Італія, де щокілька місяців змінюється уряд і де люте підпільний тероризм, втратила на престижі, що його мала відразу після Другої світової війни, коли авторитет тамошньої Християнсько-демократичної партії репрезентованою такою індивідуальністю, як Джузеппе Гаспарі, цей ще розмірно недавній авторитет Італії сильно підупав. Шарль де Голь, змінивши конституцію, яка прикоротила демагогію опозиції, що створювала раз-у-раз урядові кризи, підніс престиж Франції. Коли Конгрес, в якому мали перевагу репрезентанти Демократичної партії, цукавав репрезентанти президента Річарда Ніксона й відмовив даліших фондів на висилку зброї проти комуністичним в'єтнамцям, — ЗСА страшенно потерпіли в очах всього міжнародного світу. І коли у цих останніх виборах демократичний сенатор Едвард Кеннеді, забувши про власні "гріхи" минулого, атакував демократичного президента Картера, як свого виборчого суперника, то Демократична партія діставала у дуже поважних органах міжнародної преси погані коментарі. Однією з причин вигри Регена була заманіфестована на конференції Республіканської партії у Детройті єдність цієї партії.

І тепер запрошенням трьох видатних демократів до активної співпраці республіканець Рональд Реген виявив справді державницьку мудрість. Тут не йдеться про три особи. Тут йдеться про заманіфестування своєї готовності до гармонійної співпраці з демократичною опозицією. І ту свою готовність Рональд Реген виявив також у відвідинах демократичного посади Нью Йорку Едварда Кача, якого прославляв за роботу як і за адміністративний хист, обіцявши співпрацювати з ним, Качем у будучині, коли стане президентом.

Мудрі і чесні справжні патріоти, тим паче відповідальні політики і державні мужі, розуміють, що нарід не сміє робити враження схаотизованого збіговща. Вони розуміють, що в народі, у суспільстві, мусить бути згода і співпраця різномисляючих груп і людей. Тому в Англії лідер опозиції отримує окрему державну платню, тому скрізь у демократичних державах існують урядові коаліції і тому особливо закордонна політика має всюди підтримку однаково урядуючої більшості, як опозиційної меншості. Більшість піднесених рук на XIII Конгресі Українців Америки не відзеркалювала більшості української громади в діаспорі, ані навіть у самій Америці, бо була плявною зорганізована різними штурками.

І коли аранжери і лідери цієї так званої більшості вважають, що вся опозиційна "меншість", — насправді мовчазна більшість, — має підпорядкуватися цій анонімній більшості Конгресу з Бенджаміном Френкліном готелю, то чим доказують тільки, що вони не мають права називатися політиками, ані тим паче мужами, що думають українськими державницькими категоріями.

ДО ТАЙПЕЇ, СТОЛИЦІ ТАЙВАНУ, ПРИБУВ дорадник президента-електа Рональда Регена Рей Клайн. Клайн — знавць світової політики і належить до найбільш члених співробітників Регена. Його завдання — обговорити з керівними чинниками Тайваню шляхи й методи покращання відносин і піднесення співпраці між ЗСА і Тайванем. Клайн завжди був прихильником Тайваню й засуджував зрівняння дипломатичних стосунків між Тайванем і Вашингтоном з ініціативи Вашингтону. Розмови, які Клайн має провести на Тайвані, будуть відбуватися в першу чергу між ним і теперішнім президентом тайванського уряду Чіанг Чінг-куо, сином покійного Чіанг Кай-шека. Прибувши до Тайпеї, Клайн заявив, що політика уряду Регена у відношенні до Китайської народної республіки буде "обережною". Приїзд Клайна до Тайпеї й опублікування цієї цієї поїздки і твердження, що політика Регена у стосунку до КНР буде "обережною", викликало тривожну реакцію з боку преси в континентальному Китаї.

Латинське слово — *compromissus* значить: згода обох сторін, які ведуть спір, визнати рішення судді — посередника. В країнах англосакських доходить до згоди між спірними сторонами, коли противники бачать, що не можуть досягнути повної перемоги. Тоді рішення, що вигідніше порозумітися, щоб та й друга сторона мали деякий здобуток у змаганні. Компроміс рятує країну від небезпеки громадянської війни. Вона неминуче настає, коли переможці не визнають ніяких інтересів протилежної сторони і прямують до її знищення.

10-го листопада дійшло до компромісу між професійною спільнотою "Солідарність" і комуністичним урядом у Польщі. Найвищий суд республіки скасував додатоки, внесені окремим судом до статуту "Солідарності", про "провідну роль комуністичної партії". В країнах під комуністичною диктатурою судово, законодавча і виконавча влада підлягає єдиному партії. Без згоди партії Найвищий суд не міг би скасувати постанови окремим судом про "провідну роль комуністичної партії", внесеної до статуту "Солідарності". Це сталося під натиском провідників вільного професійного руху, які заявили, що "Солідарність" почне страхати, якщо той додатоки не буде скасований.

Здавалось би, що "Солідарність" здобула повну перемогу і "скинула з тро-

Панас Феденко

КОМПРОМІС — І ЩО ДАЛИ?

ну" партію, яку "Законодавчі" поставили керувати долею народів. Однак Лех Валенса, вожда "Солідарності" та його товариші живуть не самим серцем, але й мозком. Саме в час переговорів "Солідарності" з представниками компартії в телевізії показували спільні маневри армії польської і совєтської. І хоч Валенса казав, що поляки не бояться збройної інтервенції зі Сходу, але він і його товариші певно згадували політи на Мадярщині (1956 р.) і в Чехо-Словаччині (1968 р.). Тимто провідники "Солідарності" не вимагали скасування своїх попередніх заяв про "провідну роль компартії". Цей факт твердив Валенса після компромісу: мовляв, "Солідарність" не має наміру втручатися до політики, вона хоче обороняти професійні інтереси робітників. "Солідарність" буде мати свою пресу, незалежну від компартії, і забезпечила собі право на страйк, щоб досягнути поліпшення умов праці в державних підприємствах Польщі.

Чи цей компроміс між вільною професійною спільнотою "Солідарність" і комуністичним диктаторським урядом здоровий і має шанси на довготривалість? Людей доброї волі хотіли б успіху "Солідарності" в її

планах і надіях стати заступницею трудящих глобальних і визискуваних новою класою, комуністичною бюрократією. Якщо б Польща перебувала десь на далекому острові серед океану, компроміс "Солідарності" з урядом міг би дати позитивні наслідки. Але "геополітична ситуація" (беру термін, що був популярний у Німеччині після Першої світової війни з легкого руки Артура Гаусгофера) — ця ситуація має в собі велику небезпеку для здорового компромісу. Ця ситуація має за собою вже історичну традицію.

Російський шовінізм

Так, після упадку імперії Наполеона 1815 р., створено автономну Польську державу ("Конгресівку"), що мала свій сойм, армію і адміністрацію. Цар Олександр I був одночасно і монархом польським. Російські ліберали зазирнули в поляки, що мали в своїй країні конституцію. Але російські націоналісти казали, що не можна терпіти, щоб поляки мали такі права, яких не мали росіяни. До цих шовіністів приєднався і російський поет Олександр Пушкін. Коли поляки учинили повстання проти Росії 1830 року, то Пушкін виявив свою симпатію до

російської армії, що кров'ю і залізом задушила польський рух до незалежності!

„Кто устоит в неравном споре: Кичливый лях, или верный рос?"

Це діялося в XIX віці. Але сучасний Польщі загрозив не тільки зброя "старшого брата" зі Сходу. Охожа до реформ Польща знаходить ся в колі країн, що перебувають під диктатурою "братніх комуністичних партій: на Заході комуністична "Німецька демократична республіка", що відгородилася високими мурами і замінюваними полями від Німецької федерації вільної республіки; на півдні — Чехо-Словаччина, Мадярщина, Румунія, Болгарія. Та й комуністичні уряди Югославії й Албанії не мають прихильності до реформ у Польщі, що підривають ґрунт під "ленінізм".

Коли в 1920-21 роках у Росії появилася була "Робітничо-Опозиційна", під проводом комуністів Мяснікова, Шляпнікова та інших, то Ленін заборонив будь-яку дискусію в партії. Робітничі професійні організації мають бути тільки "перевідним пасом", що виконує накази партії, — так вирішив Ленін. Він заборонив і найменшу дискусію, назвав це "недозволеною розбіжністю". Провідників комуні-

(Продовження на ст. 4)

Роман С. Голіят

ДОРОГАМИ ДРУГОЇ

СВІТОВОЇ ВІЙНИ

го населення, приблизно 18,000 повстанців та приблизно 4,000 воїнів і старшин Першої Армії Польського війська.

"Дивізія Галичина"

У розділі "Дивізія Галичина" у совєтській та польській літературі Верига подає історію творення "Галицької Стрілецької Дивізії СС".

Для переведення цілої акції творення Української Дивізії зорганізовано 28-го квітня 1943-го року окремі комітет з колишнім старшиною УГА під назвою Військова Управа, головою якої був полковник Альфред Бізанц, галицький німець, колишній полковник Української Галицької Армії, а секретарем — сотник УГА Остап Навроцький. Усю акцію перепродажував Український Центральний Комітет, на чолі якого стояв проф. Володимир Кубійович. Проти формування СС Стрілецької Дивізії "Галичина" виступали й вели контрпропаганду Організація Українських Націоналістів Самостійників Державників (так тоді називалися ОУН під проводом Степана Бандери). Організація Українських Націоналістів під проводом полк. Андрія Мельника, не зайняла виразного станови-

ща й погляди членів ПУН були поділені. Деякі, як, наприклад, заступник голови ПУН О. Ольжич, був за зв'язанням противником формування Дивізії "Галичина" та вважала будь-яку співпрацю з німцями. Натомість ген. Капустянський уважав, що Дивізія може відіграти корисну роль у дальшій боротьбі з більшовиками. (стор. 56).

Автор переконаний, що: „В ім'я правди треба твердити, що вибір для есентувальних добровільців до Дивізії був невеликий, або краще кажучи, вибору не було йти чи не йти", а радше тільки вибір, куди йти: а) до дивізії "Галичина", як це закликав Український Центральний Комітет (УЦК) на чолі з проф. Володимиром Кубійовичем та Військовою Управою; б) на різні роботи, як, наприклад, "Служба Батьківщини", а окрема до промисловості в Німеччині, де смерть відступних налетів була не менш можливою, ніж на фронті; в) йти в "зелений ліс", тобто до Української Повстанської Армії (УПА), до якої закликали бандерівці; переконувалися ще якийсь час тільки на те, щоб з приходу совєтів бути знову мобілізованим до совєтської армії і гинути під назвою "совєтської родини". (стор. 56).

До Дивізії пішла національно свідомою університетська молодь, із вищих клас середніх шкіл та селянська молодь, яка не вірила, або послухала тих, які не вірили в "зелений ліс" як силу, спроможну стати на прію одночасно з двома великопотугами: Совєтським Союзом і Німеччиною. До Дивізії пішла молодь, яка хотіла вивчити як слід воєнне ремесло, щоб бути належно пригатованою на несподіванки невідомого завтра, яке мало наступити із закінченням війни. Ідеолог Дивізії, сотник Дмитро Палів, учасник Визвольних Змагань 1917-1920 років, промовляючи до старшин і підстаршин дивізії "Галичина" перед її виходом на фронт у червні 1944 року, та обговорюючи можливість успіху боротьби повстанців у протидію до регулярного війська, між іншим, сказав: „Світ повстанців і партизан дав народів хвилю ілюзію сили і криє в собі абсолютну безглядність перемоги в хаос. Світ Дивізії, отой наш сирій світ, світ мало ефектний, дає надію на перемогу на ліквідацію хаосу" (стор. 58).

Автор доводить, що назва дивізії "Галичина" переклала певну еволюцію і має свою власну історію. В часі набору до дивізії, коли офіційно провадилася пропаганда, щоб до неї зголошувалися (а також неофіційна пропаганда проти зголошування), сама назва звучала:

(Закінчення на стор. 4)

Святослав Караванський

ДРУЖНЯ БЕСІДА

ПІТАННЯ: У „Дружній розмові" ви пишете, що ми не повинні ігнорувати українського мистецтва у сучасній Україні. То як розуміти ваш осуд маестра Йосифа Гіньяка за листа з гратуляціями до Вірського? (О. Шурова).

ВІДПОВІДЬ: Прочитавши це питання, я пригадав якийсь народний жарт: Жінка: Ти позиваєш Петра за образу чести? Чоловік: Так!

Жінка: А що ж він тобі сказав?

Чоловік: Я не чув, бо він тільки мимрив собі під ніс. Жінка: А як же ти знаєш, що він тебе образив?

Чоловік: А що ж він міг доброго про мене сказати? У мой відповіді є згадка про слова маестра Гіньяка, які мені навіс автор серії питань. Я ці слова не запам'ятовував, а дав своє зауваження про теми, закінчивши словами: „Чи задумався над цим автор серії питань? П. Шурова зрозуміла, що автором листа я назвав Й. Гіньяка. Шовдо самої відповіді, — то у ній нема осуду слів Й. Гіньяка, а висловлено мій погляд на це питання. І якщо наші погляди розходяться, то це не значить, що я його погляд засуджую. Я маю свій погляд, а він має свій.

ПІТАННЯ: Для мене це вітання є нічим іншим, як призначення митця української сцени для митця — хореографа українського танку. Чи ви говорили на цю тему з маестром Гіньяком, чи подали на підставі посторонньої інформації? (О. Шурова).

ВІДПОВІДЬ: Я не говорив з маестром, а згадав слова, які були наведені у наслідках мені питаннях. Дозволю собі зробити кілька зауважень про П. Вірського. Вірський не тільки хореограф, він ще і член партії КПСС, партії, яка 60 років винищує український нарід і українську культуру. Ця партія знищила українських артистів Петрусенко, Донця, Курбаса, українських драматургів Куліша, Микитенка, останнім часом ще й композитора Івасюка. Ця партія закриває на Україні український театр. Ще у 1965 році в Одесі закрито пересувний український театр. І така політика ведеться по всій Україні. З того часу кількість українських театрів на Україні ще зменшилася. Ця партія вважає українську еміграцію (усіх політичних напрямків) за своїх найлютіших ворогів. У підсовєтській Україні ніхто не знає про українських

митців на еміграції — ні про Архипенка, ні про Фоменка, ні про Гіньяка. Твори еміграційних композиторів ніколи не виконуються. Партія вимагає від своїх членів бути „нещадними до ворогів". І П. Вірський повністю підтримував і підтримує політику партії. Якби не так, то його ждала б доля Нестора Городовенка або Леся Танюка. Хоч ці люди мали або мають неабиякий хист, але їх не допускали і не допускають до великої праці. Павло ж Вірський, навпаки протягом десяти років був у ласці, що свідчить про його повну надійність для КГБ. Ансамбль, яким він керує, створений спеціально з пропагандно-політичною метою, мовляв, дивись, як у нас розвивається українська національна культура, коли насправді вона душить і нищить. Ансамбль цей майже не дає концертів на Україні — він переважно гастролює за кордоном, у васьальних країнах, а також подорожує по СССР — по Середній Азії, Кавказі, Прибалтиці.

Чому ж ми маємо захоплюватися ансамблем П. Вірського?

Що на Україні, де закриваються українські театри, знищуються діячі української культури, де у програмах радіо для України рідко почути українське пісню, де немає записів українських пісень, де немає шкіл гри на бандурі, підступна московська мафія створила виключно з пропагандно-політичною метою ансамбль українського танцю, який має доводити протилежне, що на Україні розвивається українське мистецтво? Це підступний лукавий маневр і П. Вірський свідомий цього маневру згоден з лінійною партії.

І тому, на мою думку, можна дивитися на виступи цього ансамблю, але треба знати, що являє собою цей ансамбль, яку діяльську функцію він виконує у підступній московській політиці винищення українського народу. І коли ви свідомі цієї функції, — бо це правда! — то і слова захоплення і признання у ваших устах прохолонуть. Коли ж ви хочете закрити очі на правду, хочете потішити себе мітями, якими так щедро наділяє світ московська мафія, то тоді ви будете захоплюватися тим, що фактично повинно викликати слюзи, бо ансамбль Вірського фактично витанцює на могилі української культури.

Такий мій погляд на цю проблему.

У НЕГРИТАНСЬКІЙ ДЕРЖАВІ ГОРІШНЯ Вольта, Африка, стався черговий державний переворот на тому континенті. Офіцер невеличкої армії тієї країни при допомозі свого відділу зробив збройний переворот і скинув президента Легуле Лямізану, який 1966 року, також при допомозі перевороту, захопив владу. Щого сталося? Президентом Лямізама — невідомо. Полковник Сая Цербо, який зробив переворот, очолює Військовий Комітет, який має керувати державою. Полковник Цербо повідомив по радіо, що всі свободи будуть в Горішній Вольті забезпечені, з винятком політичної діяльності.

рота меншості. В тому часі велика частина делегатів, побачивши, що жеребок уже кинено, почала втрачати надію та погоджуватися з фактом, що провід Визвольного Фронту може і буде робити те, що йому подобається.

Не знаю навіщо було вибирати передсідника і трьох заступників, бо передсідник д-р Богдан Футей протягом цілого Конгресу ні разу не передав промову нарадами комусь із своїх заступників. Не передав він того промову навіть під час полуденку, на якому промовляли Святослав і Ніна Караванські. Обидві ці акції є „першими" в аналах УККА.

На початку цього звіту я згадував, що звітуватиму членам УНАОу про ті свої враження з XIII Конгресу, які зважати за важливі для себе та для Українського Народного Союзу. Конгрес тривав довшо, часом був нудний, а часом цікавий. Інші важливі події були подані в повідомленнях, надрукованих у „Свободі" та „Українському Тижневику". Я буду коментувати їх тільки в деяких цікавих випадках, які рівночасно відносились до мене, чи до УНАОу.

У п'ятницю після полудня прийшло до оформлення поодиноких комісій, які мали радити під час XIII Конгресу. Конгрес мав тільки потвердити провід кожної комісії, а після кожний, хто був зацікавлений справою однієї чи другої комісії, міг до неї приєднатися. Цікаво відмітити, що головами майже всіх комісій призначено членів Визвольного Фронту.

Юрій Солтис з Лонг Айленду пригадав делегатам, що згідно зі статутом Конгрес мав вибрати президію кожної комісії, а не Екзекутива УККА має цю президію призначувати. Нічого не допомогло. Більшість схвалила призначені президії комісій.

*) У Правильнику, про який мова, ця постанова дослівно звучить: „Голосування переводиться якщо й делегати голосують піднесеним рухом з делегатами картками. На вимогу делегата, підтримуючи шонайменше 25 іншими делегатами, Голова Президії Конгресу заряджує тайне голосування картками, у важливих справах".

(Продовження буде)

Іван Флис
головний передсідник УНС

БЕЗСЛАВНИЙ XIII КОНГРЕС

(II)

(6)

Пан Ігнат Білинський сидів за горішнім президіальним столом, розсипаючи порадами, вказівками. Пан Мазур доволі ними користувався.

Чому була така широка вимога таємного голосування, яку ігнорував передсідник Мазур? Що вимогу видавалось в налі, що поодинокі члени Визвольного Фронту, як тільки матимуть нагоду поступати так, як їм підкаже їхнє сумління, керуватимуться в голосуванні добром справи, а не диктатом партії. А вже найбільше очікувано, що таємне голосування підбадьорить голосувати разом з опозицією тих, які ще „висіли" і не були рішені як голосувати.

Добре чи зле, але побажань меншості цілком зігноровано. На таємне голосування не дозволено.

Президію Конгресу обрано великою більшістю голосів, до чого причинилось також замішання, що його викликала запропонована Асоціацією інша листа кандидати, з якими раніше ніхто не порозумівся, щодо їхньої кандидатури.

Обрано також почесних членів Президії та комітет парламентаристів у складі: Аскольд Лозинський і пані Дора Рак, як також — на прикрість властивимущих — згадану ім'я підписаного.

Першою справою на дальшому порядку наради було зголошення і схвалення Правильника, згідно з яким Конгрес мав бути ведений та яким він повинен керуватися. Ці правила раніше не були надруковані в жадній газеті. Їх наважимо схвалити Екзекутива на пропозицію Ігната Білинського, свого секретаря, та його запевнення, що там є „тільки незначна зміна" в порівнянні з правильником попереднього XII Конгресу. Для Екзекутиву він прочитав

ті правила. Прийняти, не мавши перед собою копії тексту тих правил і не мавши можливості проаналізувати їх і ствердити можливість суперечностей, схвалили ті правила без дискусії.

Делегати на XIII Конгресі вперше одержали їхні копії Правильника під час реєстрації. Входячи до залі наради безпосередньо після реєстрації, вони не мали нагоди проаналізувати постанови Правильника. Але провідники Визвольного Фронту мали повно право проаналізувати ті постанови та їх відгалуження. Це не було ніщо інше, як тільки затичка на рота меншості, що з певністю мала бути схвалена більшістю.

Поглянувши вперше на Правильник, що лежав переді мною на столі, я негайно спостеріг, що всі повноважні вирішувати справу таємного голосування були в руках передсідника Конгресу. Делегат міг домагатися таємного голосування, 25 інших делегатів могли підтримати його внесок, але передсідник Конгресу міг погодитися на таке голосування, якщо справу, в якій таємне голосування пропонувано, він уважав за досить важливу.

Я зголосив внесок на поправку тих правил. Мій внесок підтримав д-р Жуковський з Детройту. Аргументи, що передсідник не є Соломоном і не має більше розуму, як 25 делегатів, що підтримують внесок на таємне голосування, не допомогали. Нас закриляли і переголосували більшістю 210 голосів до 171. Я маю деяку задоволеність, спостерігати як деякі делегати голосували за мою поправку і описали голосували проти неї, побачивши, що проти неї голосує Ігнат Білинський. Отже Правильник проголосовано більшістю голосів так, як він був запропонований. Але томо, що тим самим завішено „Робертс Рулс оф Ордер", то чи схвалення такого Правильника не вимагало більшості 2/3 голосів?

Коли я запропонував поправку до Правильника в тому сенсі, щоб пропустити слова „у важливих справах", д-р Аскольд Лозинський забрав голос та обговорив це правило як властиве на тій підставі, що внескодавець може завжди в справі рішення передсідника відкликати до Конгресу. Очевидно, що він при цьому не поінформовав делегатів, що для зміни рішення передсідника треба буде більшості голосів, отже тієї самої більшості, яка наклала затичку на

ПРИЄДНАЙТЕСЬ ДО ОСІННЬОЇ КАМПАНІЇ УНСОЮЗУ! МЕТА: 2,000 НОВИХ ЧЛЕНІВ. ВСТУПАЙТЕ В РЯДИ НАЙБІЛЬШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ РОДИНИ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ!

Відбувся Синод...

(Закінчення зі стор. 1)

леним народом і нашою історією цим Священним Синодом звершити маємо...

„Велике це наше завдання, і без помічі Святого Духа його не сповнімо. Він — Утішитель, а ми маємо принести нашій Церкві і нашому народові правдиву радість. Тієї радості прагне наш народ серед свого многостолітнього смутку й неволи. Це буде радість, що вплине із нашої одності, братолов'я, нашого певного і виразного одного проводу; з цього, що наше число єпископів збільшиться на цьому Синоді на віддану жертву і боротьбу владик; нашим відважним словом, що його пішлемо нашим братам в Україні; нашим запевненням, що молитвою і працю хочемо приготувати і забезпечити нашій Церкві і Україні щасливу і мирну майбутність. Царю милостивий, Утішитель, подай нам тієї небесної радості, щоб ми її передали нашим духовним дітям...”

„Цим нашим спільним закликом-молінням до Святого Духа, спільним у цій хвилині з цілим нашим на-

родом, очі якого звернені на нас в очікуванні радості і правди, відкриваю цей наш Священний Синод. За те, щоб цей і попередній наш Синоди могли відбутись і принести нашій Церкві нове життя, пройшов довгий і важкий сімнадцятилітній змаг. Будемо вдячні Святому Отцеві Іванові-Павлові II, що завершив щасливо цей болючий змаг цим нашим прадавнім правом мати Синоди і ними рішати справи долі нашої Церкви.

„Цей нелегкий змаг по-чав я тому сімнадцять років і провів його з великим терпінням і прикрощами. Він не скінчений, вповні ще не завершений, але радію сьогодні, що частину вдалося з Богом досягнути. Мою і хочу в цій торжественній хвилині відкрити цю Священну Синоду сказати Вам, Преосвященні Владико, словами св. Павла: „Отож благодаю вас: будьте моїми послідовниками“ (I Кор. 4,16). Продовжуйте гідно і достойно діло, що про нього зі сльозами благочестям за свою правду, свою гідність і свої права”.

ЛИСТОПАДОВА ЗБІРКА НА ФОНД ДОПОМОГИ ІНВАЛІДАМ НАШОЇ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ ВЖЕ ЗАКІНЧУЄТЬСЯ.

ЧИ ВИ ВЖЕ ЗЛОЖИЛИ СВІЙ ДАТОК НА ЦЕЙ ФОНД? ЯКЩО ЩЕ НЕ ЗЛОЖИЛИ СВОГО ДАТКУ, ТО ВИШЛІТЬ ЦЕЙ ДАТОК НА СЛІДУЮЧУ АДРЕСУ:

Social Service of Ukrainian War Veterans, 1321 West Lindley Ave., Philadelphia, Pa. 19141.

Українці перевели...

(Продовження зі стор. 1)

публікації СССР — України, Литви, Латвії, Вірменії — жорстоко переслідують. Советський режим, застосовуючи терор, старався знищити історичну пам'ять неросійських народів.

Спротив в Україні — спротив великої нації — переслідують особливо жорстоко. Українська Гельсінкська група втратила майже всіх своїх членів. 28 членів зараз знаходяться в ув'язненні на засланні. Деяких насильно вислали поза межі СССР. Советський уряд намагався фізично знищити найбільш національно свідому частину українського народу.

Учасників українського руху спротиву затримують нелегально на вулицях, фізично б'ють. Наслідком цього забито вже кількох осіб.

У 1970-их роках трьох мистців-дисидентів забито в Україні. Композитора Володимира Івасюка вбито, католицького священника та його дружину вбито, Українського письменника Гелія Снігірєва замордовано з допомогою советської медички. Український правозахисник Михайло Мельник покінув самогубством після постійних переслідувань. Муса Мамут, кримський татарин, закінчив життя самогубством.

Я не буду говорити про страхотні минулих років, про мільйони українських жертв в ГУЛАГу. Сьогоднішній терор — менших розмірів, але спрямований на найбільш видатних представників українського народу.

Напередодні Мадридської конференції українського поета Василя Стуса заарештовано на 15 років позбавлення волі. Український журналіст Вячеслав Чорновіл був засуджений за фальшивим обвинуваченням у гвалтуванні. Юрій Бадзьо,

науковець, одержав 12 років таборів і заслання за авторство книжки про національну дискримінацію проти українців.

Я не маю часу вичислити тих сотень людей, яких советський режим ув'язнює. Там знаходяться такі як Юрій Шухевич і Данило Шумук, які вже в тюрмах і таборах — десятки років. Там Микола Руденко, голова Української Гельсінкської групи, і Лев Лук'яненко, український адвокат, який зараз відбуває другий термін ув'язнення на 15 років.

Сумлінням світу не може помирятися із знищенням цих людей. Тому Українська Гельсінкська група виставила пропозицію для Мадридської наради про право громадян перевіряти виконання Гельсінкського акту і ставити вимогу звільнення всіх політичних в'язнів.

Україна не є частиною Росії. Україна має свою національну ідентичність, свою історію і культуру. Український народ бажає те саме, що й інші народи — право вільно вирішувати свою національну долю в самостійній українській державі.

Того ж вечора Комітет Ад Гок влаштував прийняття, на яке прибули члени різних урядових делегацій, кореспонденти, члени еспанського уряду та представники гельсінкських груп з СССР та Східної Європи. Між ними були П. Григоренко та Л. Плюш, і вони мали нагоду зустрітись із різними представниками на нарадах.

12-го листопада почалася дводенна „паралельна конференція“ на тему „Свобода, детант і західний альянс“. Напередодні конференції відбулася коротка пресконференція, організована Лігою для Індустриальної Демократії, на якій преса дис-

тала примірники нової книжки „Права робітників на Сході і Заході“. Ця книжка появилась заходами Комітету оборони радянський політичних в'язнів та Ліги для Індустриальної Демократії авторами книжки є Адріян Каратницький і Олександр Мотиль та Адольф Штурмтал. У книжці є документація про робітничий рух в СССР, Польщі, Румунії, ЧССР та в деяких західних державах.

У паралельній конференції брали участь громадські ко-політичні діячі зі Заходу і Сходу. Від Заходу виступали такі: відомий советолог Леопольд Лабедж; негритянський діяч Байард Растин; редакторка Мидж Декстер та інші. Від СССР виступали П. Григоренко, Леонід Плюш, Володимир Буквєвський.

Вечері 13-го листопада Американська Гельсінкська група запросила на прийняття ген. П. Григоренка виступити з короткою промовою як представника Української групи. На прийнятті був присутній голова Американської делегації на Мадридську нараду Гриффін Белл, його заступник М. Кемпелмен, посол ЗСА до Еспанії та інші. Григоренко в своєму виступі закликав всіх присутніх порушувати українське питання під час офіційних нарад, бо Українська група знала найбільше репресій.

В п'ятницю, 14-го листопада, Комітет Ад Гок скликав пресконференцію для представників афганського резистансу, які прибули до Мадриду на запрошення Комітету Ад Гок. На пресконференцію прибуло понад 100 кореспондентів преси, радіо і телебачення. Відкрив конференцію координатор Ад Гок Комітету Аллен Вайнштейн, професор, історик, та передав керівництво Ленардові Сусманові, голові Фрідом Гавз. Сусман представив присутніх афганців — д-ра Мажру, колишнього декана Кабульського університету та губернатора однієї провінції в Афганістані; д-р Шпуну, колишнього професора Кабульського університету та працівника ОН в Кабулі, та інших. Афганські представники розказали про методи советських військ в Афганістані, про тяжке положення партизан і закликали Захід допомогти їм у боротьбі проти окупанта. Сусман тоді заповів, що Фрідом Гавз буде старатися організувати для афганців реальну допомогу і що обидва представники, присутні на цій конференції, прийдуть до Нью Йорку продовжувати свою діяльність. Тоді Сусман попросив Р. Купчинського представити ген. П. Григоренка, який виступив в імені правозахисників зі сходу:

„Советська інвазія Афганістану є страшною трагедією для афганського народу. Мільйони невинних людей переживають страшні втрати — десятки тисяч людей вбито, мільйони змушені покинути свою батьківщину, свої домівки і вихати з країни. Советський агресор робить все, що в його спроможності, щоб завдати афганський народ. Труйливим газом, вертольотами і найбільш рафінованими засобами масового винищення вони стараються підкорити цей народ. Совети називають партизанів

„бандитами“, але хто несе відповідальність за цей акт міжнародного бандитизму? Афганці не ввійшли в СССР, совети послали 90,000 війська в Кабул і околиці.

Я хочу сказати декілька слів про цих советських вояків. Більшість з них не хочуть воювати в Афганістані, вони не хочуть захищати советську імперію. Багато із них — це узбеки, литовці, українці — їхні народи теж поневолені. Російські вояки теж не хочуть гинути за цю імперію, але в даному моменті вони не мають іншої розв'язки і примушені залишитися і воювати. Советські вояки не мають можливості перейти на бік партизан, а партизани не мають можливостей боронити полонених. Треба почати міжнародну акцію для забезпечення полонених советських вояків і тих, які добровільно покидають війська СССР в Афганістані. Я ставлю цю пропозицію, щоб існувала альтернатива до смерті і далішних страждань. Я закликаю усіх захищених урядів забезпечити найбільш елементарне людське право — право життя”.

Акції під час з'їзду Соціалістичного Інтернаціоналу

В часі коли відбувалася Мадридська нарада, відбувся також з'їзд Соціалістичного Інтернаціоналу в Мадриді, на якому члени Української групи робили різні старання просунути українське питання. Л. Плюш мав декілька розмов із головами соціалістичних партій із Європи — Італії, Еспанії, Франції та інших країн. У цих розмовах Плюш та його співпрацівники з Франції доручили документальну про порушення людських прав в Україні та СССР. У зустрічі з французькими Марі Лоранс Симоне, яка близько співпрацює з представництвом Української Гельсінкської групи в Європі, доручила їм петицію з вимогою звільнення усіх ув'язнених членів Української групи. Цю петицію підписали 1,000 посадовців французьких міст.

Відгомін в міжнародній пресі

Головною особою на „паралельному Мадриді“ був П. Григоренко, і це видно було у майже всіх репортажах у пресі. Ще напередодні Мадридської наради головний еспанський тижневик „Камбіо-16“ взяв у Григоренка інтерв'ю про Мадридську нараду, про ситуацію в Україні та СССР, і чого вимагають учасники руху спротиву від наради. Також перед нарадою, заходами Фрідом Гавз і Комітету Ад Гок у газеті „Вашингтон Пост“, появилася текст декларації Українського Патріотичного Руху, переклад якого зробив Адріян Каратницький від Комітету оборони радянських політичних в'язнів. Це звернення також було надруковане в газеті „Студент Таймс“. Коли ген. Григоренко їздив до Німеччини на конференцію у Бонні, німецька преса і телевізія широко описали його виступи. В газетах „Ді Вельт“, „Франкфуртер Алгемайне

Цайтунг“ та інших були репортажі.

Під час Мадридської наради в журналі американської профспілки АФЛ-КІО Фрі Трейд Юніон Нюс появилася стаття про заклик українського патріотичного руху в обороні донецького шахтаря В. Клебанова із закликом, щоб українське робітництво створило свої власні самостійні профспілки. У журналі „Фрідом-Ап-пелс“ який появляється в кварталі, надруковано заяву ЗП УІГ до Мадридської наради і заяву Комітету оборони радянських політичних в'язнів. Понад 600 примірників цього журналу було роздано делегаціям і пресі в Мадриді завдяки Ад Гок Комітету.

Вже в Мадриді П. Григоренко дав декілька десятків інтерв'ю часописам і журналам. Перше інтерв'ю було для газети „Криштіан Сайєнс Монитор“ (ЗСА), а опис — для еспанського часопису „Ель Паїс“, головною еспанського шовініста. Це інтерв'ю появилася 11-го листопада разом із фотографією Григоренка і Буквєвського. Наступного дня, 12-го листопада, появилася довгий репортаж із виступу ген. Григоренка на пресконференції Ад Гок Комітету в „Ель Паїс“ під заголовком „Світ не може забути про долю 45 мільйонів українців“, часопис точно зreferував виступ Григоренка.

Коли це відбувалося в Мадриді, часопис „Вашингтон Стар“ помістив статтю двох членів Ад Гок Комітету — Байард Растина і Адріана Каратницького п. з. „Людські права в Мадриді“, де мова про важливість національних прав під час наради. Впродовж того тижня П. Григоренко, Л. Плюш, Айше Сейтмуратова дали низку інтерв'ю для різних газет, радіо та телевізійних станцій: шведського радіо, французького телебачення, британського ББС, норвезького радіо і телевізії та інших. Досі тяжко оцінити, де і що появилася, і який імпакт це матиме на перебіг конференції.

НАУКОВА ДОПОВІДЬ О. ДОМБРОВСЬКОГО

Нью Йорк, Н. Й. — Секція Античної історії при Українській Вільній Академії Наук (УВАН) та Українське Історичне Товариство влаштовують наукову доповідь д-ра Олександра Домбровського, дійсного члена УВАН на тему: „Що таке історія України?“ (антитаза до тези проф. д-ра О. Прилака). Доповідь відбудеться в неділю, 7-го грудня ц.р., о год. 2-й по полудні, в Будинку Академії при 206 Захід 100-та вулиця.

Математично-Фізична Секція НТШ

повідомляє, що

в суботу, 6-го грудня 1980 р., о год. 2-й по пол.

буде виступати

ДОПОВІДЬ

„ВПЛИВ ДВООКИСУ ВУГІЛЛЯ НА СВІТОВИЙ КЛІМАТ“

в Українському Інституті Америки в Нью Йорку

2 Схід 79-та вул.

Доповідь виступить

Проф. Д-р Петро Грицак

Дійсний член Математично-Фізичної Секції НТШ

ГОСТЯМ РАДІ.

85-ЛІТТЯ

ПРОФ. Д-РА ЛУКИ ЛУЦЕВА

Наукове Товариство ім. Шевченка і його Філологічна Секція

влаштує

відзначення 85-ліття з дня народження свого дійсного члена, Д-РА ЛУКИ ЛУЦЕВА

Урочиста конференція відбудеться

в неділю, 21 грудня 1980 р., о год. 2-й по пол.

в Українському Народному Домі в Нью Йорку

при Другій Авеню

з такою ПРОГРАМОЮ:

1. Відкриття — ЯРОСЛАВ ПАДОХ: веде ВАСИЛЬ ЛЕВ
2. Літературно-наукова праця Юліянта — ВАСИЛЬ ВЕРГУН
3. Лука Луцевіч — публіцист — журналіст — АНТІН ДРАГАН
4. Співом Юліянта

Після конференції відбудеться ОБІД.

Всуп 10 дол. від особи.

Управа А НТШ запрошує П. Т. Громадян до участі в цьому святі.

Просимо зголошувати Вашу участь до дня 12 грудня ц.р., пересилаючи чек на \$10 на адресу А НТШ в Нью Йорку, 302-304 Захід 13-та вулиця, Нью Йорк, Н. Й. 10014, зі знаком Л. П.

ОМУА

Об'єднання Мистців Українців в Америці

запрошує Громадянство на

ВІДКРИТТЯ ВИСТАВКИ ОБРАЗІВ

РЕМА БАГАУТДИНА

в неділю, 7-го грудня 1980 року, о год. 1-й дня, в Галерії ОМУА, 136 Друга Авеню, Нью Йорк.

Виставка буде відкрита в будні — 6-8 год. веч., суботу і в неділю — 1-8 веч. і триватиме до 14-го грудня 1980 року.

Пластова Молодь Станиці

Сиракузи-Ютика

влаштує

РІЗДВЯНИЙ ЯРМАРОК

в неділю, 14 грудня 1980 року

год. 8-1 і 3-5 по пол.

в церковній залі.

Запрошує усе Громадянство.

Союз Українок Америки

Відділи Філадельфійської Округи

запрошують на

ПЕРЕДСВЯТОЧНУ ЗУСТРІЧ

з участю

ЕВЕЛІНИ БЕЛЮЦЬ і РОМАНА БОРОДІЄВИЧА

Ведуча — ВІРА КЛІШ

Художнє читання уривків з нововиданого історичного роману „МАРУСЯ ЧУРАЙ“ — Ліни Костенко. Вірші, гуморески, пісні, виграші мистецьких картин, добірний буфет.

Неділя, 7-го грудня 1980 р., 3:30 по пол.

Зала церкви Благовіщення, Melrose Park, Pa.

Old York and Valley Rd.

СПІЛКА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ АМЕРИКИ

влаштує

БАЛЬ ДЕБЮТАНТОК СУМ-АМЕРИКИ

Субота, 14-го лютого 1981 року

год. 8:30 веч.

Нью-Йорк Статлер Готель

7-ма Авеню і 33-тя вул.

Терраса Бал Рум — 1-й поверх

Зголошення Дебютанток у місцевих Осередках або у Крайовій Управі. Тел.: (212) 477-3084.

До дебюту на баль дебютанток СУМ-Америци приймається вся українська молодь східних стейтів Америци.

Дещо з нагоди зустрічі колишніх львівських матурантів

В ректорському пенсіонаті панства Лопатинських коло Гантеру відбувся в середу, 22-го жовтня цього року з'їзд колишніх учнів Української Академічної Гімназії у Львові, тих, які здали матуру в 1925 році. Гості почали прибувати вже попереднього дня і до святкової вечірньої засіли 14 осіб. Протягом цілого дня було доволі часу для привітання, вивіли думок і різних спогадів.

Святкову вечерю — офіційну частину з'їзду — відкрив президент класу Роман Говиківський, що прибув з сестрою Віскавич, попросивши о. Омеляна Шараневича відмовити молитву, і відтак зарядив трихвилинну мовчанку для вшанування пам'яті двох померлих друзів, а саме — о. Івана Прокоповича і інж. Богдана Підгайного. Він пригадав попередні зустрічі, зокрема ту, що відбулася з нагоди 25-річчя в П'їтсбурзі в Пенсильванії і зустріч з нагоди 50-річчя на Союзівці. Зустріч гантерська, — він сказав, — є радше товаришеского характеру і відбувається 55 років пізніше, як класа 1925 річника здала матуру. З черги прочитав низку привітань і інших листів, згадав тих, що опрадали свою несправність, як також і тих, які не оправдалися.

Компроміс...

(Продовження зі стор. 2)

тичної „Робітничої Опозиції“ тяжко покарано. За опозицію і дискусію карав своїх партійців і югославський Тіто: відомі репресії супроти Мілована Джиласа.

Реакція „братніх партій“.

Не диво, що переговори й договори польського комуністичного уряду з незалежною робітничою організацією „Солідарність“ не знаходять прихильності в „братніх партіях“. Наприклад, в Празі, в Бухаресті, в Софії, у Будапешті, в Східному Берліні, в Београді і особливо в Москві комуністичні проводники непомалу збентежені польським „лібералізмом“. Свого часу Ленін заборонив своїм партійцям творити робітничі спілки, незалежні від компартії. А тут польські комуністи дискутують і підписують договори з представниками організацій безпартійних або й протипартійних робітників! Чи може бути більша зневага для „ленінізму“, що признав кому-

ністам рішальні права в суспільстві? І неспартійна робітничка спілка ще й заряджує комуністичні партії, що буде обороняти свої інтереси страйками.

Польська компартія випустила з рук монополію влади в суспільстві, і цього їй не можуть подарувати „братні партії“ в інших країнах. Вони напевно в своєму товаристві називають це „гнним компромісом“, бо польський приклад творить велику спокусу для всіх народів, що попали під комуністичну диктатуру.

Трудно вгадати, як будуть розвиватися події в Польщі. Залишається поза всяким сумнівом: сусідні „братні партії“ будуть робити натиск на партію польську, щоб вона всяким способом вкоротила ліберальні реформи, допущені під натиском організованого руху робітництва й інших груп суспільства. Найбільш трудніша настануть після перемоги, — так казав Лех Валенса.

Дорогами Другої...

(Продовження зі стор. 2)

„СС Стрілецька Дивізія Галичина“ або „Галицька Дивізія“. Коли вже почалася формальна організація дивізії на вишколах ця назва вичувалася „СС Добровольча Дивізія Галичина“ і ця назва задержалася у такій формі аж до 27-го липня 1944 року. В часі перебування дивізії на фронті в Австрії у квітні 1945 року назва дивізії перейшла корінну зміну. Це був час формування Української Галицької Армії й дивізії „Галичина“ перейменовано на І-ну Українську Дивізію згаданого Армію до якої, крім Дивізії, мали вхитити Українське Виготовлене Військо та есентуально Українські Козацькі частини та евакуйовані відділи Української Полції.

Вибір з кончності

Василь Верига, який зі зброєю в руках діяв зі своїми побратимами 22-місячне існування Дивізії переконаний, що: Український Центральний Комітет під головуванням проф. В. Кубійовича пішов на „співпрацю“ і погодився на організування дивізії „Галичина“ як складової частини німецької армії, під умовою, що цієї дивізії ніколи не кинуть на західний фронт альянтів, але вона буде завдяки на східному фронті проти московських більшовиків. Цей вибір був з кончності, а не з любові.

Українська Повстанська

Армія, подібно, як і дивізія, складалася також бойових своїх початків із добровільців. Усім, які вибрали цей шлях, належалося якнайбільше призначення, бо життя у військовій, в рядах УПА було куди важче, чим у рядах дивізії „Галичина“ й без порівняння більш безвільніше (стор. 154). УПА й Дивізія, Дивізія й УПА це діти того самого народу й борні за ті самі ідеали, бо вони обидві призначали до однієї і тієї самої мети.

Автор цієї цікавої публікації, користуючись багатим джерельним матеріалом, заперечує усі пропалгандинські наклепи совєтських і польських „публіцистів“, які приписують дивізіоникам відступання, „злочини“, передусім участь дивізії „Галичина“ в ліквідації Варшавського повстання.

Свою публікацію Верига прикрашив знімками добровільців, копіями афішів з 1943 року та гербами дивізії „Галичина“.

Вартість цієї книжки подвійна, бо автор подав коротку історію дивізії „Галичина“ і в англійській мові, даючи англомовному читачеві правильну історію дивізії і її дії на протязі її 22-во місячного існування.

Цю працю Верига присвятив: свідцям пам'яті Воїнів Української Дивізії „Галичина“, що поглибли в боях з московською — більшовицькою навалю в липні 1944 року під Бродами та на всіх інших фронтах.

Дискутовано над обширним сльабоматом молодшого друга мігра Івана Костюка з Тренону і над матеріалами, які він прислав до вгляду по відношенню до пропагандної книги УАГ у київській редакції проф. Б. Романенчука. Дискутант на тему книги УАГ висловили ряд зауважень, що в значній мірі були критичними, але учасники зустрічі не уважали себе за покликаніх займатися жене-буль формальне становище до цих справ, бо сама зустріч була товаришеского характеру. Призано рацію мгр Костюкові, що книга не є доброю „візитівкою“ для УАГ.

В УАГ, у Львові було звичаєм, що класа матурантів разом із цілою школою і всіма професорами 6-го травня в день Св. Юрія, патрона школи, йшла на Службу Божу до Святоюрського митрополитичного собору. Тоді також філія цієї інституції, учні якої на шкільні Служби Божі ходили до Преображенської церкви, також приходила до Св. Юра. До церкви тоді несено прапор УАГ, що його того дня класа, що відходила як абітурієнти, передавала наступній — цебто сьомій класі. В книзі, редагованій проф. Романенчуком, нема ніякої згадки про цей прапор, який переховувався в бібліотеці, що була під опікою проф. Михайла Балакича. Цей прапор мав на правому боці полотнища герб золотого льва з короною і трьома зорями. Дві були в горішніх рогах вигнутаного щита, а третя в дольшньому, все на синьому тлі, не голубому. Сторона ліва мала на кременовому тлі Св. Юрія на коні, убраного в пурпурову мантію. Від державки звисали дві шафки: одна синьо-жовта, а друга чорно-жовта. Чорно-жовта — барви австрійської монархії. Перший раз після закінчення Першої світової війни, а відтак українсько-польської, як УАГ перенеслася до свого сталого будинку з приміщення в Народному Домі, де знаходилася в той час, як у властивому будинку був воєнний шпиталь, винесено цей прапор в день Св. Юрія, як останній раз йшла до церкви класа абітурієнтів 1922 року, але вже без чорно-жовтої шафки. — Директор Кокорудз і ще декілька професорів на хіднику по другому боці, на якому висічувалися класи вздовж огорожі львівської Політехніки, довго про що дискутували, і вкінці прапор віднесено назад до бібліотеки і від того часу його більше ніколи не несли. На державку в заміну за австрійський не було червоно-білої шафки, як польських державних барв. Матеріал про це свого часу післав до редакції книги автор цього допису, але ніякої згадки про прапор в книзі нема, як також нема згадки про матеріал, надісланий в редакцію мгрм Юліаном Савчаком. Мова йшла про слідуюче:

В тих роках не було ще в звичаї, щоб зрів Першого Листопада і проголошення ЗУНР відзначати великими академіями, але і тоді правлено панахиди по полягалих і відтак різні товариства відзначували цей день різними способами.

Згідно з латинським календарем цього дня було релігійне свято, а в тих роках у школах вільні дні від науки були за обома календарями; тому молоді мали нагоду і ходити на панахиду, і ще відзначувати день в інший спосіб. В тих роках польські шкільні власті

переводили реформу шкіль, яка також доторкнула й УАГ. Класа річника, що здавав матуру в 1925 році, була останньою, що мала ще стару академічну програму. В 1923 році введено польську мову як обов'язковий предмет, — що не було ніяким злом, бо знання польської мови нікому в нічому не приносило втрати, — але рівнож заряджено, що школи, які мають вільні дні згідно з одним календарем, не можуть мати цього дня і за другим.

З цього виходило, що день першого листопада буде в українських школах днем обов'язкової шкільної науки. Учні на це погрожували бойкотом і що цього дня до школи не з'являться. Однак о. д-р Спиридон Кархут, господар нашого класу, переконав учнів, що до школи таки треба прийти. Перша лекція цього дня була з латини на тему Dulce et decorum est pro patria mori з Горация і цією лекцією ми відзначили в школі день Першого Листопада.

В часі другої години цієї лекції терціан приніс до відчитання зарядження дирекції школи, що хто мав кривих чи знайомих латиників і хотів би піти на цвинтар помолитися за тих чи інших померлих, може бути звільнений від дальших лекцій того дня, але мусить це зголосити. Очевидно, що ми із цього скористали, але відтак спільно пішли на Янівський цвинтар, де були стрілецькі могили. Так ми відзначили день Першого Листопада.

В слідуючих роках, однак, польська адміністрація пішла на деяку поступку, бо в той час підписано конкордат із Ватиканом, на підставі якого Греко-Католицька Церква зарядила обов'язкову панахиду в день Першого Листопада за нібито всіх померлих, а це з огляду на мішани по-друзья і для віддання пошани померлим латинським обрядом. Тоді приїздив до Львова від Ватикану кардинал Мазарині, а навіть роблено демонстрації проти польської, а в 1924 році школа мала на день першого листопада день вільний від науки.

Згадуючи шкільних товаришів, на гантерській зустрічі не поминено також і Романа Шухевича, пізнішого генерала УПА Тараса Чупринки.

Учасники цієї товаришескої зустрічі були не тільки його шкільними товаришами, але і родиною із ним дуже близько споріднені; були пластунами спершу юнацькими, а відтак старшопластунами куренів; були членами підпільної ОУН і його співпрацівниками політично, як і товаришами зброї в Українській Повстанській Армії. Тому і могли ми всі зібрані згадувати Шухевича з площини безперервного знайомства; ставлено теж гіпотетичне питання, в якому середовищі партійної закриски був ген. Тарас Чупринка, який перебував на еміграції і який тут був присутній. Відома бо справа, що найближчі друзі, однодумці та співпрацівники Шухевича Чупринки, які виїхали на еміграцію, власне зовсім не зачисляються до тих кіл, які бажали собі монополізувати славу ім'я Тараса Чупринки — Романа Шухевича.

Про Шухевича і УПА розказував багато й цікаво полковник УПА Юрій Лопатинський. Його розповіді були надзвичайно цікаві і він подав низку різних невідомих фактів про дії УПА та інших самочинних львівських з'єднань. Розказував він про свою одісею переїзду з краю до Праги, що було вже після закінчення війни. Повторення цієї розповіді не належить до цього допису. Його спомини, як авторитетного свідка тих подій, вимагали б особистої книги. Розповідь Лопатинського записано на магнітну стрічку.

Наступного дня, тобто у четвер, 23-го жовтня, о. Омелян Шараневич відправив Службу Божу в гантерській церкві. Перед тим же зроблено спільні знімки і, попровадивши в гостинним домом панства Лопатинських, учасники зустрічі розіхалися домів із тим, що напевно ще дочекають 60-річного ювілею матури у 1985 році.

Юрій Цергелський

Успішний Радіотон у Вінніпегу

Широковідомо унікальність різномовна радіовислїя СКДЖС 810 в Вінніпегу стоїть безперервно на службі української громади в цій неофіційній столиці українців Канади. Ця служба конкретна і ділова, як ось, наприклад, урядження на кошт згаданого станції дуже успішного радіотону в неділю, 2-го листопада ц.р., в користь Осередку Української Культури й Освіти, та постійне вдержання українських щоденних програм на високому професійному рівні.

Минулої весни ця станція СКДЖС 810 відзначувала 5-річчя свого існування, а разом з цією річницею і Український Відділ цієї радіовислїї відзначив п'ятиріччя своєї відданості українській громаді праці. Вступивши в шостий рік діяльності, Український Відділ радіовислїї СКДЖС не послабив, а скріпив і розбудував свої щоденні радіопрограми для користі і розваги слухачів.

Вже другий рік очолює українські радіопрограми на цій станції Богданна Башук, що докладає усіх своїх зусиль, щоби цю програму зробити шораз більш цікавою. В Українському Відділі працює також Микола Нарожняк, яка відома слухачам виступами в частині програми „Стежками історичного минулого“. Вона також має годину власної програми кожної суботи. В програмі щоденних політичних новин та комерційних оголошень працюють представники молодшої генерації: інж. Віктор Шкавритко і студент Андрій Бережницький. І хоч вони не спроможні віддати свій повний час для програм, лише частинний, то однак їхня віддана праця і зусилля важливі і потрібні для дуже великої громади українських слухачів.

Д-р Ізидор Глінка збагачує програми своїми тижневими коментарями, що є дуже речеві та мають своє виховне значення.

Треба сказати, що українські щоденні програми в Вінніпегу, що надаються закладу станції СКДЖС 810, ведено на професійному рівні, а слухають ці програми не лише в самому Вінніпегу, але і в Манітобі та навіть на терені сусідньої Міннесоти і Норт Дакоти в ЗСА.

Та радіостанція СКДЖС не лише обслуговує українську громаду українською мовою, музикою, коментарями чи новинами. Власник і Управу цієї станції не шкодують навіть коштів для того, щоб подати помічну руку українцям у розбудову їхньої культури й освіти.

Ось уже другий раз під'їждє ця станція погодилася урядити великого розміру радіотон, або марафон, як дехто називає, для зібрання пожертв на Осередок української Культури й Освіти. Перший такий радіотон відбувся минулого року під осін, який приніс у висліді понад 3000 дол.

Цього року, на понове звернення Осередку Культури й Освіти, Управа радіостанції СКДЖС дозволила віддати на радіотон 4 повні години коштовного часу в неділю, 2-го листопада. Коштовним для станції є такий час тому, що переціно півгодинна програма тепер

оплачується не менше 100 дол., а комерційні оголошення ще дорожчі, бо коштують десятки доларів за хвилини.

Директор радіопрограм Богданна Башук взяла цим разом повну відповідальність на себе за підготову та переведення радіотону. У радіотоні брали участь крім Б.Башук, М.Нарожняк, інж. В.Шкавритко та адміністратор Осередку М.Сполський. З великою енергією та розмахом проводили вони радіотон повних чотирьох годин, заохочуючи слухачів складати пожертви на цю важливу і шляхетну ціль. У висліді цей радіотон приніс для Осередку Української Культури й Освіти суму 21,235 доларів.

Це дуже потрібна, конкретна і вчасна допомога Осередку, а за таку услугу українській громаді радіостанцією СКДЖС керівництво і адміністрація Осередку склали Управу радіостанції подяку. До нас дійшли також вістки про те, що теперішній управитель радіостанції СКДЖС 810 в Вінніпегу Волтер Козловський дуже прихильно ставиться до українців.

На його плечах тепер велика відповідальність за цілу станцію, яка передає програми 18-ма різними мовами та в етері десь і ніч. Попередній управитель Тоні Карта перейшов на сталій побут до Монреалю, де обняв відповідальність за подібну радіостанцію у тому місті. Власник станції д-р Казимир Станчиківський більшість часу теж перебуває в Монреалі зі своєю родиною.

Український Відділ радіостанції СКДЖС має в підпорядкуванні окремі святкові програми як з нагоди Різдва, так і з нагоди національних українських річниць і свят. Нас повідомлено, що кілька годин кождь та святкових вітань підготовляється на 6-те січня 1981 року. Святкові програми з нагоди 22-го січня, а згодом — для відзначення річниць Лесі Українки і Тараса Шевченка.

Справді радіостанція СКДЖС стоїть безперервно на службі українській громаді. Цю радіостанцію варто і треба підтримати, а особливо українські підприємства, купівлі чи „бізнесмени“ повинні давати свої оголошення на цю радіостанцію, бо вони в цей спосіб не лише допоможуть собі, але через діяльність станції допоможуть і всій українській громаді.

Передсвятковий час варто використати на такі оголошення, як також і особисті святкові вітання варто б надіслати до станції для проголошення у часі свят.

На закінчення треба б згадати ще такі заприпичення: українські радіопрограми по станції СКДЖС 810 в Вінніпегу очолюють і ведуть в більшості українські молодшої генерації, які вже народилися тут, у Канаді. Також і Осередок Української Культури й Освіти ділову ведуть представники молодшої генерації. Вони зробили і роблять дуже добру, важливу і успішну працю. Вони люблять про фаховість, професійність та високий рівень того, що роблять. Значить, нестрашно віддавати в руки молодій генерації відповідальність за майбутнє.

Дуся Киши

FOREMEN

Wanted experienced corrugator foremen and experienced finishing foremen to work in Southwest area. Excellent climate, opportunity for advancement. Plant manufacturing approximately 27,000,000 ft. of finish goods monthly. Please send resumes to:

PERSONNEL
6968 Industrial • El Paso, TX.
or call (915) 779-3900

ЦІННИЙ ДАРУНОК на РІЗДВО

передплата „СВОБОДИ“ для Ваших Рідних, Приятелів чи Знайомих

Річна передплата 30.00 доларів.

Замовлення, залучуючи чек або моні ордер слати до:

„СВОБОДА“

30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302

ВІДИЙШЛИ ВІД НАС

ІВАН ПАРАЩАК, член УНС Відд. 83 ім. Івана Франка у Філадельфії, Па., помер 29 вересня 1980 р. на 83-му р. життя. Нар. 1897 р. в Ролі, пов. Дрогобич, членом УНС став у 1947 р. Залишив у смутку три доні: Юлію, Марію, Ольгу, 7 внуків та близьку і дальшу родину. Похорон відбувся 3-го жовтня 1980 р. на цвинтарі ПДМ у Факсе Чейс, Філадельфії, Па.

Вічна Ному Пам'ять! А. Кушнір, секр.

МИКОЛА ЛУЖНИЙ, член УНС Відд. 220 сав. Петра і Павла в Чикаго, помер 6-го жовтня 1980 р. на 69-му р. життя. Нар. 1911 р. в Україні; членом УНС став у 1965 р. Залишив у смутку дружину Катерину. Похорон відбувся 9 жовтня 1980 р. на цвинтарі Резурекшен в Джастіс, Іл.

Вічна Ному Пам'ять! Едвін М. Вадий, секр.

ТИМКО КУШНІР, член УНС Відд. 170 Українська Січ в Джерсі Сіті, помер 30 вересня 1980 р. на 92-му р. життя. Нар. в Галичці, Україна; членом УНС став 1984 р. Залишив у смутку дружину Марту, сина Михайла, внука і правнука. Похорон відбувся на цвинтарі Голд Крос в Норт Арлінгтон.

Вічна Ному Пам'ять! Володимир Білик, секр.

АННА ГНІДА, членка УНС Відд. 825 Запорозька Січ в Брукліні, Н. Я., померла 8 вересня 1980 р. на 83-му р. життя. Нар. 1897 р. в Калосолі, пов. Сокаль; членкою УНС став у 1944 р. Залишив у смутку сина Стефана з дружиною і 2 внуків. Похорон відбувся 10 вересня 1980 р. на цвинтарі Евергрін у Галлсайд, Нью Джерсі.

Вічна Ному Пам'ять! Управа

ІЛІЯ МАМЧУР, член УНС Відд. 45 Т-ва Любова у Філадельфії, Па., помер 1-го жовтня 1980 р. на 84-му р. життя.

Вічна Ному Пам'ять! М. Пришляк, секр.

ROMAN RYCHOK
REAL ESTATE & INSURANCE
1339 Springfield Avenue
Irvington, N.J. 07111

АСЕКУРЕМО
авто, будинки, хатні речі, дорожноту, бізнес, — від. вогню, грабунків, особистої відповідальності (liability). Потрібні інформації подати:

ПЕТРО РИЧОК
забезпечений агент і брокер — (201) 373-6434
(201) 373-6453

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 7-го ГРУДНЯ 1980 р.

ПІВНІЧ. БРУКЛІН, Н. Я. Річні збори Т-ва ім. Хмельницького 158-й Відд., о год. 1-й по пол. в Укр. Нар. Домі, 216-218 Grand St. Проситесь членів прибути. — Управа.

ДЕТРОЙТ, Міш. Річні загальні збори Т-ва ім. гетм. Ів. Мазепи 183 Відд., о год. 2-й по пол., в залі УНДому при 4655 Мартін вул. На порядку: звіти Управи, К. Комісії і делегатів до Установ; дискусія над звітами і вибір нової Управи на 1981 р. Якщо на означену годину не явиться відповідна кількість членів, збори відбудуться годину пізніше, без огляду на кількість присутніх. Всіх чл. запрошуємо до участі. — Д. Кошляковський, гол. П. Залуга, фін. секр. Б. Фельчук, рек. секр. Анна Лісца, касир.

НЕДІЛЯ, 14-го ГРУДНЯ 1980 р.

ДЕТРОЙТ, Міш. Загальні річні збори Т-ва ім. Хрестителя 292-го Відд., о год. 1:30 по пол. в УНДомі. Проситесь всіх членів Відділу взяти участь у зборах. — Т. Тимочко, гол., С. Федик, фін. секр.

НЕДІЛЯ, 21-го ГРУДНЯ 1980 р.

КАРНЕГІ, Па. Річні збори Т-ва ім. Ів. Франка 481 Відд., в аудиторії української церкви Святої Трійці в Карнегі. Проситесь всіх членів прибути, вирішити належні вкладки та взяти участь у цих річних зборах із звітами з праці та вибором урядовців на 1981 рік. — Гелен Возняк, секр.

КАТЕРИНА ГІЛБ, членка УНС Відд. 281 ім. Т. Шевченка в Байоні, померла 20 вересня 1980 р. на 84-му р. життя. Нар. 1896 р. в Закарпатті, Україна; членкою УНС стала в 1938 р. Залишила у смутку доньку Анну Бойко. Похорон відбувся 23 вересня 1980 р. на цвинтарі Дайтон, Н. Дж.

Вічна Ному Пам'ять! Секретар

ОСТАП БЕРЕЖНИЙ, член УНС Відд. 861 Запорозька Січ в Рочестері, Н. Я., помер 5 вересня 1980 р. на 84-му р. життя. Нар. 1896 р. в Закарпатті, Україна; членом УНС став 1953 р. Залишив у смутку дружину Марію, дочку Наталію, сина Андрія, 7 внуків і 5 правнуків. Похорон відбувся 8 вересня на цвинтарі Моунт Гоуп в Рочестері, Н. Я.

Вічна Ному Пам'ять! Василь Попович, секр.

КУТЯ, МАК, МЕД, ГРИВИ, КАРТКН, КАЛЕНДАРІ І Л. В АРЦІ

Вічна Ному Пам'ять! Василь Попович, секр.

TAJKA COMPANY
REPRESENTATIVE
48 East 7th St.
Tel. GR 3-3550, New York, 10003

КУТЯ, МАК, МЕД, ГРИВИ, КАРТКН, КАЛЕНДАРІ І Л. В АРЦІ

Вічна Ному Пам'ять! Василь Попович, секр.

Вічна Ному Пам'ять! Василь Попович, секр.

Вічна Ному Пам'ять! Василь Попович, секр.

Вічна Ному Пам'ять! Василь Попович, секр.

Вічна Ному Пам'ять! Василь Попович, секр.

Вічна Ному Пам'ять! Василь Попович, секр.

Вічна Ному Пам'ять! Василь Попович, секр.

Вічна Ному Пам'ять! Василь Попович, секр.

Вічна Ному Пам'ять! Василь Попович, секр.

Вічна Ному Пам'ять! Василь Попович, секр.

Вічна Ному Пам'ять! Василь Попович, секр.

Вічна Ному Пам'ять! Василь Попович, секр.